

POLA

XXVIII
JARO

JANUARO
1934.

1
NUMERO

ESPERANTISTO

ESPERANTYSTA POLSKI

MONATA REVUO DE ESPERANTISTA MONDO EN POLUJO KAJ EKSTERLANDE
MIESIĘCZNY PRZEGLĄD RUCHU ESPERANTYSTYCKIEGO W POLSCE I ZAGRANICĄ.

ELDONANTO
WYDAWCA

POLLANDA ESPERANTO-DELEGITARO.

REDAKTANTOJ
REDAKTORZY

PROF. DR. ODO BUJWID — TAD. HODAKOWSKI

APERAS LA 1-an DE CIU MONATO. REDAKCIAN MATERIALON ONI POVAS SENDI
GIS 20 DE CIU MONATO.

FELIKSO ZAMENHOF

IN MEMORIAM.

Kaj ree ekmankis unu Zamenhofo!

La senkompata falĉilo de la Morto
ne volis ŝpari tiun senlaca pioniron de
ĉio plej altanima
kaj... tranĉis lian
noblan koron, lun-
de la 4. XII. 1933
je la 1 horo matene.

Angina pectoris!...
Du vortoj! Kaj ĉe-
sas funkci menso,
kiu dum tiom da
tempo intense la-
boris nur por bata-
li kontraŭ — bata-
loj. Tutan sian vi-
von li celis kaj
aspiris je pacigo de
ĉiuj interbatalantoj,
precipe en la Espe-
rantaj vicoj.

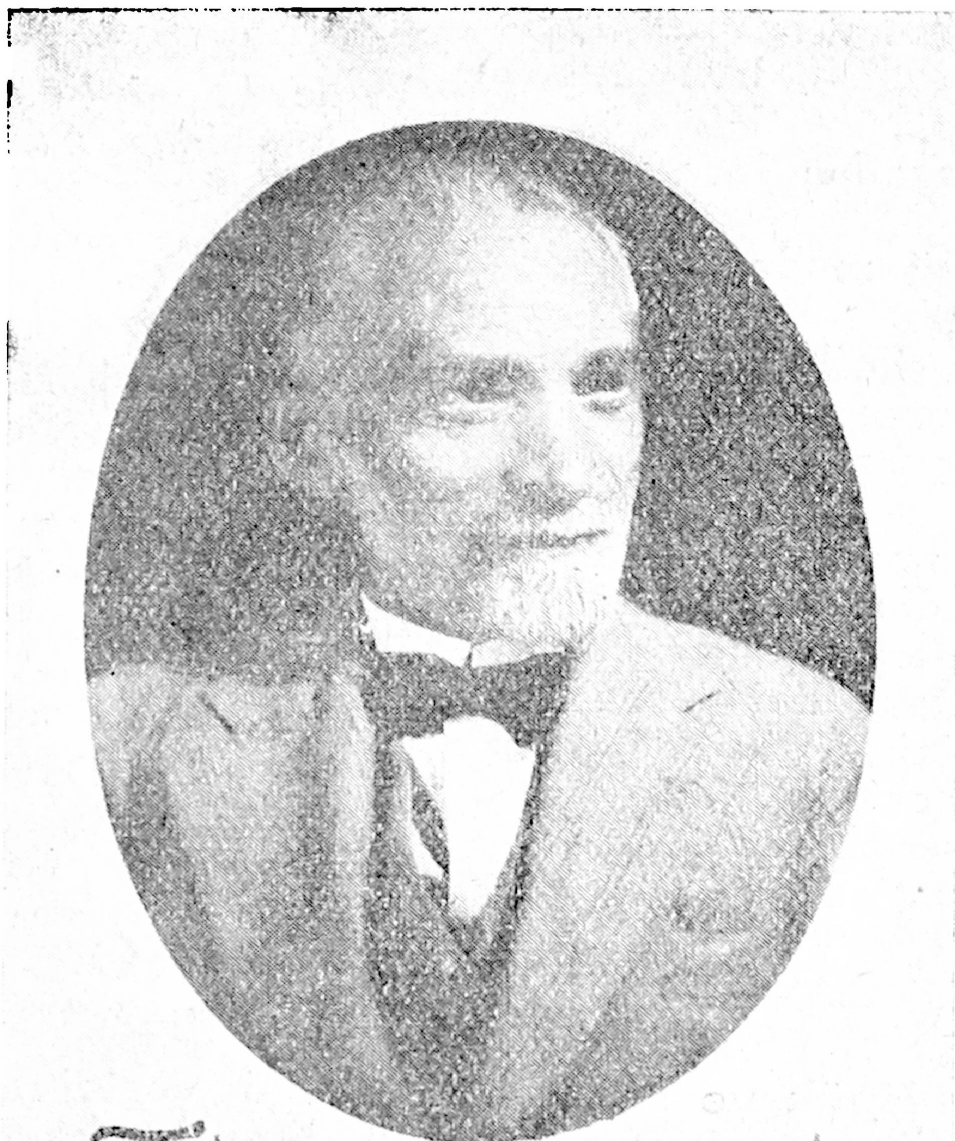
Kaj finiĝas la vi-
gleco, la ideaj re-
voj, la humoro...
Kiom da belaj kva-
litoj...

Naskita la 6. XI.
1868 Felikso Za-
menhof, kiu estis la
plej vigla el ĉiuj
siaj gefratoj, jam en
la junaj jaroj evidentigas tiun sian econ.
Kiel juna knabo li konatiĝas kun la
ideo de sia Frato kaj fariĝas baldaŭ

Ties helpanto. La Aŭtoro de Esperanto
havis do kun kiu konversacii en la no-
va lingvo kaj tiamaniere konvinkiĝi pri

vivebleco de Espe-
ranto. Kiam aperis
la Unua Libro, al
kies efektiviĝo li
multege helpis, li,
ĉiam kunlaborante
kun sia Frato, do-
nis la unuan puŝon
al propagando. Li
okupiĝis pri la ad-
ministra flanko de
la afero. Li pakis,
adresadis kaj dis-
sendadis laŭ diver-
saj pene akiritaj
adreso. Kaj li me-
ritas la dankojn,
ke la unua broŝuro
tiel rapide kaj tiel
efike elflugis la
mondon. Modesta
kaj senbrua estis
lia helpada laboro,
tamen kiel utila!

En la unuaj jaroj
de Esperanto, en la
Nürnbergga „La Espe-
rantisto“ ni jam tro-
vas liajn verkojn.
„Vizito de la steloj sur la tero“ estis
la nomo de lia unua verko, kiu
aperis en la unuaj numeroj de „La

Felix Zamenhof.
1931

Esperantisto". Poste li ofte aperigas siajn originalajn — plejparte tre bonhumorajn — versaĵojn. En „La Revuo“ de Carlo Bourlet, ĉu en la ĝeneva „Esperanto“, ĉu en „Ondo de Esperanto“ (Moskvo), ĉu en „Pola Esperantisto“ ni renkontadas liajn skribaĵojn plej ofte sub pseŭdonimo: Fez aŭ FeZ. Ankaŭ aparte li eldonis la poemeton: „Homa Doloro“ kaj „Aro da poeziaĵoj“. Tiu lasta — kiel cetere preskaŭ ĉiuj liaj verkoj — estas speciale rimarkinda pro la „interna voko“, kiu lin ĉiam puŝadis. Tiun vokon — kiel li mem poste ofte konfesadis — inspiris al li kaj tre en li ŝatis la frato Ludoviko.

Speciala amo estis en Felikso Zamenhof al infanoj. Tutan preskaŭ sian vivon li dediĉis al tiu malgranda hometaro. Li aktive partoprenis la instituciojn por protekti kaj eduki orfojn. Li verkadis ankaŭ por ili komedietojn kaj aliajn teatraĵojn, kiujn li mem reĝisoris. Por povi interkompreniĝi kun ili, li eĉ speciale tiucele lernis ilian (hebreaŭ) lingvon.

Ĝis siaj lastaj jaroj Felikso Zamenhof, en horoj liberaj de sia farmacia okupo, verkadis esperante. En ĉiuj liaj verkoj videbliĝas - kvazaŭ unu fadeno la celo: unuigo. Por la Kolonja Kongreso li estis feliĉa povi prezenti poemeton pri unuigo. Li estis senlaca pioniro, kontraŭbatalanta la interbatalojn...

Modeste, senbrue pasadas la vivo de Zamenhofoj.

Modeste ili vivas, kaj modeste... mortas.

En tago malluma — simila al tiu, dum kiu ni enterigadis lian fraton Ludovikon — transportata estis lia korpo en la tombon.

Fidela samideanaro partoprenis la funebran ceremonion. Adiaŭis en plej tuŝantaj vortoj la neforgeseblan mortinton la varsovia esperantistaro kaj reprezentantoj de la filantropiaj institucioj, kies plej aktiva membro li estis.

Ĝuste je la 13-a komenciĝis la cere-

monio en la tombejo per religiaj kantaĵoj, plenumitaj de l' varsovia ĉefkantoro Szerman kun lia varsovia ĉefsinagoga ĥoro. Sub gvidado de S-ano Wiesefeld la tuta ceremonio daŭris ĝis 14¹/₂-a horo.

En la nomo de la orfoj — al kiuj Felikso Z. anstataŭis patron — adiaŭis F-ino MIGDAŁ orfino de l' institucio, kie li estis dum 10 jaroj prezidanto.

En la nomo de l' Societo por protekti orfojn — S-ro ELBINGER.

En la nomo de la tuta Esperantistaro en Polujo (kaj de la krakovaj societoj precipe) — Prof. Dr. Odo Bujwid, prezidanto de P. E. D. (pole), kiu tiucele speciale venis Varsovion el Kraków.

En la nomo de ĉiuj varsoviaj societoj — S-ro Juljan Jarecki (pole).

En la nomo de la gazetaro — red. Uziębło (pole).

En la nomo de la tuta eksterlanda esperantistaro — la I. C. K. — adiaŭis esperant-lingve — Edvardo Wiesefeld.

Por fini la adiaŭad-serion ree infano Hela GRINBERG — orfino kortuŝe priploris la mortinton.

Pli ol 15 plej belegaj flor-kronoj ornamis la funebran veturileton, sur kiun la samideanaro puŝis la keston kun la korpo de la neforgesebla mortinto ĝis la tombo (proksime de Ludoviko Z.).

Ree la kantoro kantas kaj preĝas kaj... la ceremonio estas finita.

Ĉiuj disiras. Ĉiuj reiras hejmen. Ĉiuj... Nur Felikso restis.

Kiam antaŭ nelonge mi sidis kun Felikso Zamenhof kaj interkonsultadis pri aferoj preciklopediaj, mi neniel antaŭsentis, ke tiel proksima estas la tago, kiam mi gvidos la ceremonion de lia enterigo. Ke mi tiel baldaŭ bezonos liajn informojn por... nekrologo pri li mem.

Plej terura surprizo de la Sorto!

Edvardo Wiesefeld L. K.

Varsovio, 6. XII. 1933.

LINGVA ESPLORO.

Volapük kaj Esperanto (fino).

Estas konate, ke Volapük ne ŝatis la literon R, ĉar laŭdire Ĉinoj ne povas ĝin elparoli, kaj anstataŭe uzis L, aŭ forĵetis ĝin entute. Tiel okazis, ke ekz. karaktero fariĝis „kalad“, profito „pöföd“, monarko „momäkel“ ktp.

Eĉ vortoj internaciaj kiel Eŭropo sonis „Yulop“, Ameriko „Uelop“ ktp.!

Aliaj vortoj estis kreitaj per dehako de literoj, ekz. el la angla between fariĝis „bevü“! (Between signifas en Esperanto „inter“ kaj estas legata: betüin).

Tial Volapük estis ne nur neinternacia, sed ankaŭ nebelsona, kaj — tio estas ankoraŭ pli grava — malfacile lernebla.

Anstataŭ lerni, ke persono estas „person“, ĝardeno „gard“ aŭ simile, Volapük, pro sia malemo al la litero R, formis sovaĝaspektajn vortojn kiel „pösod“ (persono) kaj „gad“ (ĝardeno), „pözet“ (proceso), „nogan“ (organo). Tiel stranga estas la maniero de vortformado el la ekzistantaj eŭropaj radikoj, ke la lernanto nepre devas lerni ĉiun vorton aparte el la vortaro, por scii kiel ĝi sonas en Volapük. La kontraŭo en Esperanto estas konata: en E. eĉ komencanto ne bezonas lerni la plejmulton el la radikoj el libro, ĉar per si mem vortoj internaciaj kaj preskaŭ internaciaj estas esperantigataj per nura alfikso de finaĵo.

La ĉefa principo de Volapüka vortkreado konsistis en mallongeco. Oni ofte riproĉis al esperantaj vortoj, precipe kiam oni parolis pri poezio, ke ili estas tro longaj. Sed oni forgesas, ke en aferoj de lingvo, vivanta lingvo, oni ne povas postuli senkondiĉan plenumon de unu sola principo. Lingvo estas io tro komplikita, ke estu eble krei ĝin ne kon-

siderante pli ol unu ŝajne plej gravan principon. Apud la principo de mallongeco gravaj, eble eĉ pli gravaj, estas aliaj principoj, ekz. tiu de internacieco, pri kiu ni parolis pli supre, tiu de facileco apartenas sendube al la plej gravaj. La provoj de Kalocsay krei novajn vortojn, kiujn li bezonas por verki siajn cetero senriproĉajn poemojn, trovas ĝeneralan malaprobon kaj kondamnon de la esperantistaro, ĉar ili pekas kontraŭ unu el plej gravaj principoj de realigo de lingvo internacia, tiu de facileco kaj lernebleco. Lasttempe japanaj esperantistoj, kunvenintaj en nacia kongreso, publikigis akran proteston kontraŭ la nova provo enkonduki tro abunde vortojn en Esperanton. La bela, al ĉiuj tiom plaĉanta ekstere kaj laŭenhave Literatura Mondo ne preteraŭdu la voĉon de niaj ekstereŭropaj samcelanoj. Alie ĝi elmetas sin al grava danĝero, esti izoligata ne nur de Orientanoj, sed ankaŭ de Eŭropanoj mem. Kaj estus vere damaĝe!

Dr. Leopold Dreher, L. K.

Pacifismo kaj Esperanto.

Pasis jam 13 jaroj post milito, kiu rilate je terureco kaj krueleco en la tuta homarhistorio similon ne trovas. Disigite en fremdaj teroj putras milionoj da militviktimoj: la venkosoncriloj, kiuj prisionoris ilian morton, prisionoris ankaŭ la suferojn de miloj da kripluloj, vidvinoj kaj geedzoj, silentas. La ĉiam optimismaj homoj, en kredo je pli luma, pli feliĉa estonteco, denove konstruis siajn hejmojn sur la cindroruinoj, kulturis la dezerton, sur kiu sovaĝe, senkompate furiozis la milito, kaj tiu sennome hontigita tero portas denove fruktojn, eĉ estas pli fruktema ol iam.

Nemian denove milito! Tiun devizon alvokas la popoloj, la nacioj, la tuta homaro. En parlamentejoj, en ministrejoj, en internaciaj kunvenoj oni pritraktas la mondpacideon. Do, malgraŭ sia terureco kaj krueleco la mondmilito ne sukcesis mortigi la pacifismon; ni eĉ povas konstati, ke ĝi hodiaŭ pli floras ol iam. La larmoj donis al ĝi nutraĵon, la necesan malsekon. En la plej varmega batalo, en la plej kruela hombuĉado, en la plej infera pafado brulis plej arde la sopiro al paco, same kiel en tuberkuloza brusto plej ardas la sopiro al saneco, en malfeliĉa animo la sopiro al feliĉeco.

Granda estas hodiaŭ nombro da pacifistoj, tamen indas konsideri la grandan homan forgesemon. Ekster tio meritas konsideron nia rolo kiel edukantoj de la plenkreskiĝanta generacio. Ĉu ne estas nia tasko malfermi ĝiajn okulojn, malebligi, ke estonta patrino en suferaj noktoj priploru la perdon de amata filo, naskiĝintan en doloroj, malebligi, ke estonta junviro en printempo de sia vivo finusian karieron sur batalkampo kun pergasoj bruligitaj internaĵoj? Ĉu la patrino ne povas esti nia filino, la per gasoj sufokita eĉ nia filo? Jam pro tio oni facilanime sin ne lulu en tro granda optimismo, oni ne kredu firme, ke la tempo de la militoj jam pasis, ke la mondpaco estas certigita. Kion signifas pacifismo en parlamentejoj kaj ministrejoj, se mankas la bona volo, la forto ĝin realigi, kion signifas pacmanifestoj, se ili perdiĝas en ĉiutaga haoso, ne trovante korojn, en kiuj ili povus radikigi? Kiel multe oni jam antaŭ la mondmilito parolis pri kulturo kaj civilizacio, fanfaronis pri popolrajto kaj humaneco? En Haag oni konstruis belegan pacpalacon, kie en la jaro 1907 okazis impona pacokonferenco. Sed malgraŭ tio eksplodis la mondmilito kaj rapide oni forgesis

ĉiujn belajn frazojn kiujn oni antaŭ mallonge uzis. Ĉu ankaŭ nune ne povas simile okazi?

En certaj rondoj oni estas forte konvinkita, ke la Ligo de Nacioj, la kreaĵo, pri kiu ni tiel grande fieras, certe kapablas garantii la pacon. Tamen oni forĝas, ke la decidoj de la Ligo de Nacioj, kiel ankaŭ ĉiuj aliaj popolaraj kontraktoj kaj paktoj havas nur moralan valoron, ĉar la Ligo de Nacioj havas nenian potencrimedon, per kiu ĝi povus doni al siaj decidoj la necesan validecon. Alie la ŝtatoj. Ili posedas soldatojn kaj defendantojn por ŝirmi sin kontraŭ ĉia nedezirata aroganteco. Eĉ ankoraŭ pli: en diversaj ŝtatoj staras hodiaŭ milionoj da soldatoj marŝpretaj, en la havenoj atendas bone armitaj ŝiparoj ordonon ekakti, grandajn sumojn oni ĉiulande elspezas por pligrandigi, pliperfektigi aerŝiparojn, por en estonta milito kun ilia helpo dezertigi vastajn regionojn, bombardi urbojn kaj pereigi ties loĝantarojn per gasoj kaj baciloj. Ni nun divenas la rolon de la Ligo de Nacioj en ĉi-citita situacio, divenas ankaŭ, ĉu ĝi kapablas eviti la eksplodon de nova katastrofo, kiam la atmosfero fariĝos netolereble streĉita.

Ĉar la decidoj de la Ligo de Nacioj, kiel ankaŭ la tuta pacifismo baziĝas sur la nestabila fundamento de la moralo, nepre necesas tiun fundamenton stabiligi, la ĝeneralan interpopolan moralon suprenlevi je la plej alta ŝtupo, ĉar alie la popoloj ne ĉesos gravajn konfliktojn decidi per glavo, maŝinpafilo kaj gaso. La unua tion celanta kondiĉo estas ekkompreni, ke trans la ŝtatolimo ne malamiko, sed ankaŭ homo estas, ke ankaŭ li amas sian korbatojn kiel ni. Al tiu ekkono gvidas nin la internacia lingvo Esperanto.

Kvankam Esperanto por multaj homoj nur lingvo, nur kompreniĝilo, nur foriĝilo de lingvaj malhelpaĵoj estas, kaj Esperanto mem, se ne eble, alian pretendon ne faras, tamen ĝi havas pli noblan devenon, ol nur esti naskiĝinta en la bezono, kaj pli altan celon ol nure nur klopodi tiun bezonon kontentigi. Esperanto naskiĝis en la korangulo de la idealismo.

Bedaŭrinde, la rilatojn inter la diversaj popolelementoj en nia lando oni ne povas pritrakti kiel amaj, kaj tiuj malamaj interrilatoj estis antaŭ nelonga tempo ankoraŭ pli akraj. Tiel ankaŭ en la patra urbo de la kreinto de Esperanto, en Bjalostoko, tre ofte okazis, multfoje eĉ pro tute bagatelaj kaŭzoj, kruelaj ba-

tadoj inter la poloj, rusoj, judoj kaj germanoj, kiuj tie vivis. En miniaturo okazis tie ĉi tio, kio sur la mondscenejo fariĝas dum teruraj militoj. Kaj tiuj sangaj esprimoj de malamo konvinkis la kreinton de Esperanto, ke „la diverseco de la lingvoj estas la sola aŭ almenaŭ la ĉefa kaŭzo, kiu disigas la homan familion kaj dividas ĝin en malamikajn partojn“. Kaj D-ro Zamenhof ne nur havis la kapablon ekkoni la kaŭzon de sen nombraj katastrofoj, ne nur havis la koron kunsenti la homajn suferojn elvenintajn el tiuj katastrofoj, antaŭ ĉio li posedis la idealismon oferi sian vivon en penado trovi rimedon kapablan tiajn tragediojn malebligi. Tiel naskiĝis Esperanto, ĝia kerno estas la tendenco al popolpaco, inter esperantistoj konata sub la nomo „Interna Ideo“.

Kaj vere per Esperanto malfermiĝas vasta agadkampo por ĉiu pacifisto. Esperanto ebligas, malgraŭ la diverslingveco, ekkoni la homon trans la ŝtatlimoj, ebligas trovi rilatojn al eksterlando, sendepende de politikaj kuniĝoj kaj kontraktoj. Per Esperanto ni ekscias la menscojn, kiujn senkoraj disrompuloj de homa feliĉo disvastigas pri aliaj nacioj. Ĉu tio ne estas rimedoj por firmigi la interpopolan moralon? Malgraŭ la abismoj, kiujn la mondmilito estigis inter la popoloj, ne formortis la homamikoj, la anoj de justeco kaj humaneco. En ĉiu lando ili vivas kaj klopodas al ilia alta idealo, serĉu ni ilin kaj subtenu, kun helpo de Esperanto ni ilin certe trovos.

La taŭgecon de Esperanto rilate al efektiva paclaboro montras la Intern. Esp. Kongresoj. Ili estas la plej impresaj, la plej imponaj pacmanifestoj. En la 25 jam okazintaj kongresoj kunvenis multaj miloj da homoj el la plej diversaj nacioj, salutis sin, prenis al si la manojn kaj sentis sin kiel fratoj, kaj ne kiel malamikoj, kiuj en la plej proksima momento, terure ekbatalos inter si. Alproksimiĝas la 26-a Int. Esp. Kong., kiu okazos en Stockholmo. La esperantistoj de la tuta mondo direktas siajn okulojn kun atento al Svedujo por ekscii la sukceson de tiu entrepreno. Ni, poloj, devas penadi, ke tiu kongreso bonsukcesu, ke ĝi fariĝu impona pacmanifesto.

Arda amo al libereco estis ĉiam por ni, Poloj, karakteriza. Ni volas ĝin pluen fleĝi kun forta amo al paco!

Jerzy Weiss.

LA UNUAN FOJON...

Monologo

(Mi suriras la scenejon kaj salutas la ĉeestantaron per kapklino, kaj diras) Ŝajnas al mi, ke al vi ne plaĉas mia salutmaniero? ĉu? eble mia kapklino estis ne tre eleganta, ne sufiĉe lerta? Povas esti, ĉio estas ebla, ĉar mi hodiaŭ la unuan fojon havas la honoron saluti tian grandan esperantistan societatan kunvenon, kaj ĉio, kion mi la unuan fojon aranĝas, kuintime ne prosperas. Verdire, kiam mi ekpensas, pri mia malfeliĉa sorto, mi bedaŭregas, ke mi la unuan fojon naskiĝis. — Se mi estus ekzemple la duan fojon naskiĝinta, mi estus feliĉega kaj tre eleganta junulo. — En mia tuta vivo, ĉio, kion mi la unuan fojon ekagis, fariĝis sensencaĵo. — Do vi povas al vi, gesinjoroj, imagi, kiom da sensencaĵoj mi dum mia vivo faris, se mi jam nun estas en aĝo de... Cetere, tio ne estas por vi interesa afero, kian aĝon mi havas, se vi ja ĉiuj scias, ke mi estas plenaĝulo. — Mi venis ĝis konkludo, ke mi nenion devas fari la unuan fojon, sed ĉiam komenci de l' dua.

Vere kiam mi nur ion ektuŝas, ion ekpalpas la unuan fojon, tiam mi ĉiam fariĝas ofero de mia diabla sorto, komencante de mia naskiĝtago kaj finante je la amo. — Jes, je l' amo. — Ĉio ja estus bagatelaĵo, en komparo kun tragedia historio, kiu okazis en la plej bela tempo de mia vivo, kaj kiam mi rememoras ĉi tiun momenton, mi ploras, ploregas, (mi premas la poŝtukon al la okuloj). Same, kiel mi estus irinta malantaŭ funebra konduko de mia onklo, kiu ne postlasis al mi eĉ unu groŝon da heredo... baldaŭ ĉiuj ploros... (Mi turnas min al unu el la sinjoroj) Pardonu sinjoro, ĉu mi povas de vi ricevi respondon je unu diskreta demando? — Ĉu vi ŝatas nigroharulinojn? Ĉar mi treege, kvankam mi ankaŭ la blondulinojn respektas kaj la brunharulinojn mi ne abomenas, tamen pleje mi adoras la nigroharulinojn.

Tiu, kiun mi la unuan fojon ekkonis havis korvonigrajn harojn, ebonnigrajn okulojn, lumantaĵon kiel brilanto kaj profundajn kiel maro. — Tio okazis dum balo. — La susuro de trenajoj, la ludado de ventumiloj, la amaj murmuretoj, la narkota aromo, ĉio tio svenetigis min, nu, nenia strangajo, mi ja estis unuan fojon ĉe la balo.

Antaŭ belega oleandro staris ŝi! Oni konatigis nin — Fraŭlino Otilio, Otilio ŝi nomiĝis, etendis al mi sian maneton, tiun

maneton mi ĝis morto ne forgesos, malgrandeta kun rozaj ungetoj, laŭlonga kaj blanka kiel alabastro.

Ni sidiĝis unu apud la alia, ŝirmitaj per branĉoj de la oleandro. — Mi nenion diris kaj ŝi ankaŭ. — La paŭzo estis jam tro longa, la situacio fariĝis pli kaj pli malagraba. — Mi volis ion diri, pro Dio, ke mi volis, sed mi timis malfermi la buŝon, mi havis ĝin fermitan kiel per silk-papero. — Fine ŝi ektusis... hm kaj mi ankaŭ... hm... hm... subite mi eksentis min tiel parolpova, ke sentime mi estus suririnta tribunon por paroli antaŭ popolo. — Kaj mi jam malfermis la buŝon, por ke mi distingiĝu en elokventeco, kiam eksonis la tonoj de mazuro. Ah! Miaj piedoj ektremis. La unuan fojon mi fariĝis tiel dancvolanta. Kun pleno de gracieco mi ŝin alparolis: „Ĉu mi povas vin inviti al mazuro“? Fraŭlino Otilio etendis al mi sian liliputan maneton... Ah! ĝi estis furioza mazuro. Mi flugis ien en senfinan abismon, mi vidis nenion kaj neniun ĉirkaŭ mi. La salono fariĝis por mi stepo, dezerto. — Mi piedfrapis tiel forte, ke la forno tremis kiel en febro. Kaj ĉu vi scias gesinjoroj kiel tiu ĉi mazuro finiĝis? Belege ĝi finiĝis, oni nenion povis diri. Kiamaniere mi implikiĝis je trenajo de dommastrino mi, pro Dio, ne scias; sufiĉas ke mi implikiĝis, kaj terenfalante mi renversis la belegan oleandron, kiu falis sur flortableton. — Memkompreneble, ke la flortableto ne toleris tian impertinentecon, kaj jetante de sur si du ĉinajn florpotojn, kuntiris la belegan spegulegon, kiu ankaŭ disrompiĝis. — En unu momento formiĝis monto de porcelano, vitro, floraĵoj, kaj aliaĵoj. — Kaj inter ili meze, kiel inter restaĵoj de Kartago, staris mi! Jes mi! imagu al vi gesinjoroj, kian mienon mi tiam povis havi. — „Oho, sinjoro, via konduto estas malebla“ orelenkriis al mi la mastro de la domo. — „Pardonu min, sinjoro ekscelenco, tio okazis la unuan fojon, la duan fojon... vi la nukon rompos, sed en via hejmo“ li frazfinis minace sulkigante la brovojn. — Tio estis delikata, sed ne tre, rimarko, ke mi estas malbezona. — Do mi foriris kun plena indo. Ĉiuj rigardis min kun ironio, same, kiel ili estus volontaj diri: „Jen estas tiu, kiu renversis la oleandron“. — La sola nur fraŭlino Otilio, ho! Otinjo, vi unu nur etendis al mi vian maneton kaj murmuretis: „Estu trankvila, tion oni

iel riparos". Mi estas scivola, kiel ŝi pensis ripari la spegulegon disrompitan je eroj. — De tiu tempo tamen ŝi fariĝis por mi la tuta mondo. — Mi pensis pri ŝi, mi parolis pri ŝi, mi sonĝis pri ŝi, unu-vorte, ke ŝia bildo ĉiam staris fidele antaŭ miaj okuloj. — Finfine mi decidis edziĝi, memkompreneble edzinigi mian Otinjon, kaj efektive post jaro Otilio fariĝis mia edzinjo. — Ni amis nin reciproke kiel gekolomboj, malgraŭ tio, ke, kiam mi la unuan fojon revenis hejmen iom pli malfrue, ŝi faris al mi riproĉojn, poste ŝi jam alkutimiĝis, sed kiam mi dungis la unuan fojon kuristinon, ŝi forŝtelis de mi monon kaj forkuris, kiam, mi la unuan fojon forveturis al banloko, mi dronis en la maro. — Laŭvorte: ke nia tuta geedz vivo estis senĉesa ĉeno de malfeliĉokazoj. — Kaj la nura kaŭzo estis ĝi, ke mi la unuan fojon edziĝis. — La duan fojon mi jam estos pli feliĉa. —

Post du jaroj de geedza plezuro mi fariĝis senida vidvo. — Otilio estis por mi anĝelo, lerta, labcrema, edukita, bonkora, Otinjo.

Kiam ŝi preparis frititan ezokon mi la fingrojn lekis, tiel bona ĝi estis. — Ŝi forlasis min, malfeliĉulon, restigante al mi doloron, malĝojon, rememorojn, sopiron kaj... perukon, jes perukon... ne pli frue ol post ŝia morto mi eksciis, ke tiuj korvnigraj haroj estis simple farajo de ĉefmajstro de frizista arto... La unuan fojon mi edzinigis nigroharulinon, la duan fojon mi edzinigos jam blondulinon, aŭ brunharulinon.

Pardonu, gesinjoroj, mian emocion, ĉar la ondoj de miaj impresoj kaj sentoj superfluante devis forflui, tiom pli, ke mi la unuan fojon rakontis tiun malĝajan epopeon al tiel multnombra societo, — se mi do enuigis vin, pardonu. La venontan fojon mi estos jam pli gaja.

N. Herr.

LET ERO

AL LA REDAKCIO DE „POLA

Sube mi citas la radio-paroladon de s-ro direktoro Erik Lundberg, prezidanto de tutsveda blindulorganizaĵo en Stockholm, disaŭdigitan per radio „Motala“, la 13-an de oktobro k. j.:

„Samsortanino, — Samsortano, kie ajn en la mondo mia voĉo, portata de la misteraj eterondoj, atingas vin, mi alportas al vi saluton. La sveda samsortanaro, la asocio de blinduloj, — De Blindas Förening — salutas vin per la voĉo de sia prezidanto.

Dum tiu ĉi horo ni malfermas la „Tagon de Blinduloj“ per konvena radio — programo, kaj nature niaj pensoj flugas tiam ankaŭ al samsortanoj en aliaj partoj de nia terglobo.

La „Tago de Blinduloj“ eble estas institucio imitinda ankaŭ en via lando. La „Tago de Blinduloj“ montris sin mirinda ilo por gravuri sur la konscion de la sveda publiko informojn pri kapablo, bezonoj kaj deziroj de la sveda blindularo. Dum tiu ĉi nia soleno, kiu daŭros

ESPERANTISTO“ EN KRAKÓW.

morgaŭ kaj postmorgaŭ, ni aranĝas ekspoziciojn kaj foirojn de blindullaboro, koncertojn de blindaj artistoj kaj monokolektojn multspecajn por nia filantropia agado.

En sia lasta kunsido la asocio de blinduloj decidis laŭ peto de la blindaj esperantistoj, inviti vin ĉiujn, kiuj povos partopreni, al la dektria internacia kongreso de blindaj esperantistoj. Kiel prezidanto de la menciita asocio mi nun, kun mia tutkora saluto, invitas vin al Stockholm kaj speciale al la ĉefinsituto por blinduloj dum la semajno de la 4. ĝis la 11. de aŭgusto proksiman jaron. Ni tre ĝojos vidi kaj gastigi vin.

Fratan saluton ni sendas speciale al s-ro kapitano Jan Silhan, Pollando, la iniciatinto de niaj radio-komunikaĵoj. Kaj jen mi finas per la esperanto-saluto. — Ĝis revido, — ĝis revido en Stockholm“.

Kun kora saluto - Jan Silhan, Radziechów k. Lwowa.

ESPERANTA-SEKCIO ĈE POLA TOURING-KLUBO.

Unua komuniko.

La Pola Touring-Klubo en Warszawa, konsiderinte la disvolviĝon de Esperanto kaj taksante ĝian valoron por propagando de turismo, fondis Esperantan Sekcion. La taskoj de la Esperanta Sekcio interalie estos: propagandi Esperanton inter la membroj de P. T. K., pro-

pagandi polan turismon eksterlande helpe de Esperanto, aperigi artikolojn en la esperanta gazetararo pri la evoluo de pola turismo, kaj pri aktualaĵoj de la vivo; eldonadi esperantlingvajn prospektojn, broŝurojn, gvidlibrojn — kaj estonte-konstantan gazeton esperantan.

Ĝis kiam la Esperanta-Sekcio ĉe P. T. K. ne havos propran esperantan gazeton, la oficiala organo de P. T. K. „Turysta i Auto“ enpresigos sciigojn kaj informojn pri la Esperanto-Movado kaj speciale pri la turisma movado tutmonde.

Krome la Esperanta-Sekcio ĉe P. T. K. okupiĝos: pri propagando de turismo ali-

landa en Polujo kaj pri informado al la pola gazetaro pri eksterlando; pri interŝanĝo de polaj turistoj-esperantistoj kun aliaj landoj: La Esperanta-Sekcio ĉe P. T. K. okupiĝos ankaŭ pri organizo de diversaj konkursoj internaciaj (detaloj sekvos en la venontaj komun'koj kaj en la esperanta gazetaro).

PETO AL LA TUTMONDA SAMIDEANARO.

La tutmonda Samideanaro estas petata kunlabori kun la Esperanta-Sekcio ĉe P. T. K. kaj helpi en la realigo de niaj planoj. Speciale ni turnas nin al la esperantaj redakcioj kaj eldonejoj kun peto alsendadi al ni eldonaĵojn. La Esperanta-Sekcio ĉe P. T. K. aperigos en la ĵurnalo „Turisto kaj Aŭto“ kaj en aliaj polaj gazetoj raportojn kaj recenzojn pri la ricevitaj gazetoj kaj eldonaĵoj; kaj pere de komunikoj propagandos pri tiuj

eldonaĵoj inter sia granda membraro. La Esperanta-Sekcio ĉe P. T. K. plej volonte informados ĉiujn demandantojn pri Polujo, pola turismo, polaj arto kaj kulturo, pri la vivo en Polujo kaj pri ĉio alia konforme al demandoj.

Ĉiun korespondaĵon bonvolu direkti: Pola Touring-Klubo, Esperanta-Sekcio, Redaktoro Antoni Pisarski, Warszawa, str. Kredytowa 5, Polujo.

Pola Touring-Klubo.

TEATRO KAJ FILMO

Ŝtata filmlernejo

Ŝajne ni eniras la epokon de fundamentaj ŝanĝoj, se temas pri niaj filmaj rilatoj. Estas eble, ke pola filmo, ĝis nun preskaŭ tute al eksterlando nekonnata, dum plej proksimaj monatoj tiom pli grandigos siajn artistajn valorojn, ke ĝi povos akiri tutmondaĵn merkatojn.

La kaŭzo por optimismo estas projektata fondo de Filma Monprovizo. Ĉiu eksterlanda filmo projektata en Polujo estos speciale impostita, dank' al kio ĝuste tiu Monprovizo ekestos. Verŝajne la enspezoj de tiu Monprovizo atingos jare ĉirkaŭ 1,000.000 zł. — do la sumo tute seriozan. Kaj nun ekestas tie ĉi problemo: kiel ĝin uzi, por kiel eble plej rapide puŝi la polan filmon sur ĝustan vojon.

En nro 51 de „Literaturaj Informoj“ s-ino Stefanja Zahorska pritraktas ĝuste tiun problemon. Nome en oficialaj rondoj estas pridiskutataj du eblecoj: la principo de egalvalora, mekanika divido de tiu monsumo inter polaj filmoj, kaj principo de premiado. Se temas pri tiu ĉi lasta, la afero estas ne solvebla. Ĉar, kiu estos la premianto? Kiu prijuĝanto? Kaj sur kia kriterio estos ĉio bazita?

La unua principo, tiu de mekanika divido, estas ankoraŭ pli malbona. Ĝi baziĝas sur tio, ke la tutan sumon oni dividu laŭ la nombro de filmoj produkti-

taj en koncerna jaro en Polujo. Sed tiamaniere la profiton havus nek reĝisoroj, nek la publiko, sed nur la produktantoj. Sed tio tute ne devigos ilin produkti pli bonajn filmojn. Sen tio oni ankaŭ ilin krompagos.

Kaj tie la aŭtorino prezentas proponon tre pripensindan. Ŝi nome proponas uzi tiun monprovizon por fondi ŝtatan filmlernejon, starigitan sur plej alta nivelo, lernejon, kiu permesus post unu aŭ du jaroj havi jam proprajn seriozajn geartistojn kaj reĝisorojn.

Kiu instruos? Tiu-ĉi afero estas facila. Hodiaŭ multaj reĝisoraj „famuloj“ vagadas ofte senlabore kaj estas pretaj al ĉiuj servoj. Preskaŭ ne ekzistas tia gravulo, kiun oni ne povus por duona ĝis unu jaro venigi Polujon. Pli longa tempo verŝajne tute ne estus bezona. Tri, aŭ kvar mondfamaj reĝisoroj, ĉiu por duono da jaro, por ke oni ne transprenu nur unu metcon, kelkaj operatoroj, k. t. p., kaj tiamaniere oni povus atingi verajn bazojn por disvolvo de pola filmo.

La propono de s-ino Zahorska estas vere konsiderinda. Ĉiukaze — finas la aŭtorino — eĉ unu groŝo de la monprovizo ne devas troviĝi en poŝoj de produktantoj. Sinjoroj produktantoj povas ankoraŭ unu jaron atendi — la pola publiko atendis multe pli longe.

Eli.

Ĉu vi scias, ke...

...Angla Filmproduktejo turnis sin al s-ino Morozowicz-Szczepkowska kun propono pri filmigo de ŝia „Afero de Monika“.

...La kreinto de la ĝis nun plej bona pola filmo („Legio de la strato“) kaj de la laste projekciata en Polujo pola-palestina filmo „Sabra“ reĝ. A. Ford preparas novan filmon s. t. „Vekiĝo“. Ĉefajn rolojn ludos Jaracz kaj Igo Sym. En tiu ĉi filmo la unuan fojon estos prezentataj aŭtentikaj fotografiaĵoj el Varŝava „Cirko“ (rifuĝejo por almozpetuloj kaj senhejmaj senlaboruloj).

...„Alarmo“ — filmon sub tiu titolo

turnas reĝ. Miciński. Ĝi prezentos vivon kaj laboron de fajrobrigado.

...Eugenjusz Bodo elektis kiel sian kunlaborantinon en filmo „Kantisto de Varŝava“ kandidatinon por la „reĝino“ de la ĵurnalo „Kino“, f-inon Basia Gilewska. Krom ili ni ekvidos en tiu ĉi filmo geartistojn: Marja Gorczyńska, Wiktor Biegański kaj Lusia Kryńska.

...Fama filmproduktejo Fox filmigis la solenaĵojn okaze de la 15-a datreveno de la Sendependeco de Polujo. Interalie, oni filmis ankaŭ paroladon de Sinjoro Prezidanto Prof. Dro Ignacy Mościcki.

EDOUARD GRENIER.

Plendo.

La vento amas floron, floro papilion;
Lazuron papili'; lazuro la radion
De stel' en malproksim';
La stelo amas maron kaj la mar' ŝtonegon,
Ĝin kisas, sed ne volas tiu la puŝegon
De am' aŭ malestim'.

Sur tero, ve! Ĉu leĝo de la sentoj samas?

Mi amas ankaŭ tiun, kiu ne min amas;
Alia amas min.

Mi volus doni min per tuta viv' al tiu
Serĉanta, for de mi, alian amon, kiu
Ignoros same ŝin.

Ho floro, papili', lazur', stel', maro, vento!

Vi, suferantoj pro maldolĉa la turmento,
Ĉar tiel plendas mi,
Amikoj de senfin', senvoĉaj fratoj miaj,
Ni donu nian amon, unuj al aliaj,
Kunvenu ĉiuj mi!

El la franca lingvo tradukis:
Lucien Thevenin

Vic-delegito de U. E. A. Saint — Etienne (Francujo).

NOVAĴOJ EL ESPERANTUJO

Esperanto sur oficialaj brazilaj poŝtkartoj. Post Danzigo, Lihtensteino, Hungarujo nun ankaŭ Brazila Ministerio de Poŝto kaj Telegrafo eldonis oficialajn poŝtkartojn kun esperanto-teksto. Brazila Ligo Esperantista sendas rekomendite plenan kolekton de 20 diversaj poŝtkartoj al ĉiu, kiu sendos al ĝi 5 respond-kuponojn de la poŝto aŭ de U. E. A.

Konsiderante la gravecon de tiu nova venko, oni insiste petas ĉiujn esperantistajn Societojn kaj personojn, kiuj sukcesos publikigi tiun fakton, sendi po 2 ekzempleroj de la gazeto aperiginta ĝin al Brazila Esperantista Ligo (Av. Mechal Floriano, 212. Rio de Janeiro, Brazilo). B. E. L. sendos kvitancon sur oficiala poŝtkarto.

Unu el la kolektoj de tiuj gazetoj

estos sendata al la poŝta direkcio.

En Danujo ekestis II. Esperanto-Lernejo. Krom la lernejo en Esperanto-Domo en Arnhem la esperantista mondo havas nun jam duan esperanto-lernejon. Ĝi troviĝas en dana urbeto Silkeborg.

Sukcesoj en Estona radio. Krom ĉiusemajna kroniko, okazos jenaj esperantlingvaj (ĉiuj je 18.30 ĝis 19.) 21. de januaro: s-ro Kiivet, Konsilanto Ministeria; „La klero en Estonio“; 18. de februaro: Prof. Dro h. c. J. A. Clonts; 18. de marto: J. Sonin, direktoro de socia asekuro en kler-ministerio; „Estona Socipolitiko“; 15. de aprilo: „Tallinn, la ĉefurbo de Estonujo“ — verŝajne la urbestro de Tallinn.

Novaj Zamenhof-stratoj en Francujo. Laste oni inaŭguris novajn Zamenhof-stratojn en Cannes kaj Issy-les-Moulineux.

Esperanto dum foira Kongreso. Dum la Kongreso de Internacia Foira Unio en Valencio oni multe pritraktis la aferon de Esperanto. Je propono de s-ro Kreutz oni voĉdonis rezolucion tre favoran por Esperanto.

ZAMENHOF — KAJ ESPERANTO — STRATOJ EN LA MONDO. Ni citas tiun liston laŭ „Brazilo Esperantisto“; bedaŭrinde ĝi ne estas kompleta.

Aŭstrujo: Wien; **Brazilo:** Aracaju, Rio de Janeiro (2); **Ĉeĥoslovakujo:** Bratislava, Bor Haida, Drahoŭice, Nové Zamky, Olomouc; **Francujo:** Amiens, Boulogne s/m, Cagnes, Cannes, Issy-les Molineux, Mulhouse, Soutterille — les — Rouens, Viroflay; **Germanujo:** Dresden, Düsseldorf; **Hispanujo:** Castelon de la Plana,

Matadespera; **Italujo:** Milano; **Katalunio:** Barcelona, Cassa, San Felin de Guixols, Terrasa, Vich, Vinaroz; **Latvujo:** Riga; **Litovujo:** Kaŭnas; **Polujo:** Białystok, Kraków, Łódź, Warszawa.

Jugoslavio. La 10^a-ro de la grava kuracista gazeto Lijecnicki Vjestnik, Zagreb, Jugoslavio, dediĉita pro la 75-jara jubileo de Prof. Wickerhauser, fama jugoslava kirurgo enhavas la Esperante skribitan resumon de artikolo de Dro Milan V. Orlenjak: Raporto pri higiena stato en Departemento Beograd Kamparo de novembro 1915—1916.

Niaj jugoslavaj kolegoj komencas gravan verkon de disvastigo de Esperanto inter kuracistoj sudslavaj. Eble la bona ekzemplo trovos novajn adeptojn por plivigliĝo de internaciaj rilatoj pere de la helpa lingvo Zamenhofa, kiu estis, ne forgesu, nia kolego kaj homamema idealisto.

SPORTO KAJ TURISMO

PROGRAMO DE LA VINTRA SEZONO.

La nunjara vintra sezono anonciĝas en Polujo bonege. Grandioza disvolvo de „reĝa sporto“, skioj, en niaj bonegaj terenoj de sudaj regionoj devigas konsideri. Speciale impresas ĉi tie popularigo de tiu sporto. Tio estas tre komprenebla. La skioj ligas agrablecon de sportuzado kaj tutan aron da turismaj efikoj, kio nun, en tempo de hodiaŭa forta evoluo de turismo, estas speciale grava. Oni ankaŭ ne devas forgesi pri konstanta plibonigado de cirkonstancoj por tiu ĉi sporto. Specialaj malmultekostaj trajnoj, plimalgrandigitaj prezoj de skia ekipaĵo, bonaj organizaĵoj, kiel ekz. P. Z. N. (Pola Skiula Unuiĝo), — ĉio ĉi memkompreneble helpas al la afero.

Oni povus opini, ke la skioj forŝovis aliajn vintrajn sportojn en Polujo. Ĝi ne estas vero. Se eĉ populareco de glitumado iomete malpligrandiĝis, tamen ankaŭ tiu ĉi sporto vivas kaj evoluas.

Evidenta estas ĉe ni evoluo de hokeo. La efikoj de niaj „hockey-teamoj“ estas tre gravaj. Mi citas nur la lastjaran hokeludbatalon kun reprezentantaro de Kanado (la plej bona „team“ en la mondo). La malsukceso en rilato 0:1 estas

tre honora. Kaj hodiaŭ la cirkonstancoj ankoraŭ multe pliboniĝis. Ni havas novan tegmentitan glitejon en Katowice, kiu kunigas ĉiujn niajn plej bonajn konkurantojn.

La hokea sezono estos tre riĉa je diversaj ludbataloj, multaj eĉ neĉiutagaj. Dum Kristnasko Internacia Hockey-Turniro en Zakopane, poste tradicia jam Turniro en Krynica, kie niaj hokeistoj esperas renkonti reprezentantojn de Vieno, Praha, Budapesto. Krom tio estas antaŭvidata alveno de Kanadanoj.

Samforte anonciĝas ankaŭ sezono de glitkuroj. Mi citas Internacian konkurson en Zakopane kun partopreno de Aŭstrio, Ĉeĥoslovakujo, Francujo, Hungarujo kaj Rumanujo. Krom tio ekzistas grandioza plano de Interslava Glitkonkurso en februaro 1934 en Varsovio, kaj fine konkurso kun partopreno de Z. S. S. R., kio, memkompreneble, prezentigas kiel granda sensacio.

Mi menciis nur kelkajn plej gravajn aranĝojn. Sed jam el tio ni vidas, ke nia vintra sezono, dank' al vere produktema laboro de niaj sportaj organizaĵoj, estos tre vivplena kaj interesa. Z.

DISTRAĴOJ

II. ENIGMOKONKURSO.

En tiu ĉi numero ni donas du lastajn enigmojn por nia II enigmokurso.

Samtempe ni rememorigas la kondiĉojn

de nia konkurso: partopreni ĝin povas ĉiu, kiu atingos minimume 12 punktojn. Premiojn ni fiksos jenajn:

Laŭ elekto de gajninto: 1-a premio — Stolle-Konsiloj pri higieno aŭ Michell — La lasta usonano. 2-a kaj 3-a premioj — Jeruŝalmi-Eksiĝo, Strindberg-Amo kaj pano; Aŭtuno aŭ „Flirto Esperanta“.

Solvojn de ĉi-subaj enigmoj oni povas sendi ĝis la 20. de januaro. La lotumado okazos lunde la 22. de januaro en la ejo de „Societo Esperanto“, Kraków, Smoleńsk 9, je 8 vesp.

ENIGMO NRO 7.

(Komponis s-ano Hans Hazenfuss, Riga).

PETRO SIS

LINO ROKET

JANO TURLIS

Kio estas tiu ĉi sinjoro?

Kio estas tiu ĉi sinjoro?

Kio estas tiu ĉi sinjoro?

Pro solvo de tiu enigmo ni alkalkulas 2 punktojn.

ENIGMO NRO 8.

(Komponis S-ano J. O. Kraków).

Transforma enigmo.

KANTO

Transformu la vorton „Kanto“ en la vorton „Torĉo“. Sur ĉiu interŝtupo vi rajtas ŝanĝi nur unu literon.

TORĈO

Pro solvo de tiu enigmo ni alkalkulas 3 punktojn.

Solvo de la enigmo nro 1. 1 Balai, 2. Animo, 3. Linio, 4. Amiko.

Solvo de la enigmo nro 2. 2 trikvarvendistoj!!! — Gustajn solvojn de tiu enigmo alsendis nur ĝes-anoj: H. Hazenfuss (Riga) kaj H. Kantorowicz.

Solvo de la enigmo nro 3. 1. Q, 2. Ĝui, 3. Krono, 4. Kravato, 5. Balasto, 6. Vidvo, 7. Tiu, 8. S, Tutajo; Quo Vadis.

Solvo de enigmo nro 4. Interkonsento.

STATO DE LA II. KONKURSO (el 20 de novembro): Havas 11 punktojn: Hanka Kantorowicz; 9 p. Ing. M. Chm'eliński; Wincenty Łabuz, Waza; 8 p. Hans Hazenfuss (Riga); 6 p. Leon Sak; 5 p. Marja Lencznar, Józef Bulski.

POLLANDA KRONIKO.

Bydgoszcz. S-ro prof. Sygnarski finis tradukadon de pola romano de Reytan sub titolo „Kiu kulpas?“. La verko estos eldonita en la librejo de Hachette en Parizo. Ĝi estas tradukata en dek lingvojn. Kiel unua aperos la esperanta traduko, kiel dua (jam pretaj!) la angla. La francan tradukadon prenis sur sin edzino de universitatprofesoro.

Kraków. La 27. XI. kj. okazis en Societo Esperanto Ĝenerala Kunveno, dum kiu oni elektis jenan estraron: Prof. Bujwid — prezidanto, Dr. Dreher — v-prezid., Neubergowa — honor. v-prezid., Ortsman — sekret., Bertizanka — v-sekr., Srebrna — kasistino, Szatanówna — bibliot., Kutscher kaj Zajaczkowski — estraranoj. En la Rev. Komis, enirio s-ino Weinsberzanka, s-oj Anhalt kaj Lichtenstein.

Lublin. Modesta laŭnombre loka grupo de P. E. A. atingis lastatempe grandan sukceson, nome de 30. XI. ĝis 12. XII. k. j. estis gvidataj de s-ro T. Pleskaczyński kaj s-ro Cz. Pruski du pa-

ralelaj esp. kursoj laŭ metodo de pastro A. Cseh. Finis la kursojn kune 110 personoj, inter ili multaj studentoj de Lublina Universitato. 12. XII. okazis solena fermo de la Kurso; 15. XII. okazis en ejo de P. E. A. (str. Królewska 6.) amika „nigra kafo“ kunligita kun Zamenhof — festo. Nun estas organizata 3-monata kurso.

Lwów. Societo „Esperanto“ aranĝis prelegvesperon de s-ro Prez. Dr. I. Fels, kiu faris paroladon pri la aktuala temo „La gasmilito“. — Nia lerta samideano H. Schmutzer aranĝis la 3-an de decembro en kadro de la „E-semajno“ vesperon, sub titolo „Rozoj, florantaj ĉerizoj kaj krizantemoj“. La riĉan programon enkondukis Uverturo de Fetraŝ, sub titolo „la festo de la floroj“. Belege kaj arte deklamis la aktorinoj Alicja Matusiakówna kaj Janina Gozdecka. Tre bele kantis la opera kantistino S-ino Janina Łozińska - Ginilewicz japane, akompanate de konata profesorino Henryka Sucherowa. La aŭskultantojn ĉar-

mis per sia bela voĉo la konata kantiŝto Dr. Juljan Zajac kun pianakompano de sia filo Mgr. Jan Zajac, kiu ludas kun subtila kompreno. La aranĝanto Sro H. Schnützer rakontis tre interese pri la valo de l' rozoj - vojaĝo ta Bulgarujo. Salutojn „de la blua Danubo kaj Wien“ transdonis kun verveo esperantlingve f-ino Miŝka Mantel, belege tradukite pollingvon, de la Csehinstruistino Leonja Neumann-Frucht. Samtempe okazis ekspozicio de ekzotikaj floroj, aranĝita de Malgrand-Poluja Societo de ĝardenistoj. En la salonego oni prezentis specialan Esperantotablon, ĉe kiu sindone deĵoris nia fervora s-anino Miŝka Scharfówna. Kursoj estas gvidataj de s-aninoj Laura Nadlówna kaj Mgr. Kleinowa.

La 18. XII. 1933. okazis Zamenhof-vespero. Nia Prezidanto, Dro Fels faris la festparoladon. Deklamis f-ino Lola Blankówna („La vojo“ de Zamenhof kaj „Lulkanto“ de Baghy), Mgr. Rena Silberówna (pol. kaj esp. lingvaj poemoj). Rena Silberówna, s-oj J. Mann kaj Auster prezentis la teatraĵon „La ŝlosilo“ de Averĉenko. Sub gvido de Mgr. Kleinowa oni finis per „La Espero“ la belegan, tre aplaudatan de la ĉeestantaro, vesperon.

Naklo. La 2-an de dec. s-ro prof. Sygnarski finis la 16-an Cseh-metodan esperantan kurson por gimnazianoj. Partoprenis 70 lernantoj, direktoro, 4 profesoroj kaj unu kuracisto. Dum la adiaŭleciono okazis paroladoj kaj poste ekzameno. La 48 lernantoj finis la kurson kun kontentiga rezulto, 31 ricevis diplomojn, subskribitajn de Scienca Esperanta Rondo en Bydgoszcz kaj Direkcio de ŝtata hum. gimn., kaj 28 ricevos gradojn sur la lernejoj atestoj je la bazo de speciala ekzameno. La lernantoj decidis fondi esper. rondon, kion konsentis la direktoro kaj profesoroj.

Poznań. La movado en la urbo multe vigliĝis. Pola Esperantista Societo, kiu ekzistas de 1912 j., preskaŭ ĉesintan agadon post morto de sia neforgebla sekretario, Tadeusz Kapela, nun revigliĝis. Estas elektita nova estraro, kiun konsistigas s-oj: Leonard Borkowski — prezid., Włodzimierz Olszowski — vicprez., Antoni Okoniewski — sekret., Kazimierz Kaźmierczak — vicsekr., Antoni Małcki — kasisto kaj Adam Brzeziński — estrarano. Post ferioj okazis du kunvenoj la 12. X. kaj 8. XI. Dum la lasta prelegis prof. Olszowski je la temo: Kelkaj lingvaj problemoj en Esp. Post la prelego ekestis vigla diskuto.

Prof. Dro Henryk Lubieniecki prezentis sian projekton fondi ĉe la universitata biblioteko fakon de internacia lingvo. Kunvenoj de la Societo okazadas regule ĉiumonate en ejo de s-ino Jarocka ĉe str. Masztalarska 8-a. — La Societo komencis kurson, kiun aliĝis 14 personoj. Gvidantoj: prof. Olszowski kaj red. A. Okoniewski. — La 6. XII. okazis ĝenerala kunveno, dum kiu oni pritraktis la aferon de statuto. Oni decidis registri la Societon kiel memstaran grupon, sub la nomo: Pola Esperanto-Societo (Polskie Towarzystwo Esperantystów w Poznaniu). (Ok).

La 9-an de novembro okazis ĝenerala kunveno de Poznana Klubo de la esperantistoj, en kiu estis elektata sekvanta estraro: s-ro prof. Stanisław Nowakowski — prezidanto, dr. Jarosław Śluzar — vicprezidanto, s-ro juĝisto Piotr Adamski — sekretario kaj s-ro J. Ostrowski — kasisto. Revizia komisiono: s-ro prof. W. Olszowski, s-ro H. Reinhold kaj s-ino K. Łeczycka. Krom tio oni elektis bibliotekiston sinjoron Waszkowiak kaj la redakcian komitaton de la viva ĵurnalo, en kiun eniris kiel prezidanto prof. W. Olszowski, s-ino prof. B. Adamska kaj s-ino prof. Gembiaówna. La kurso en W. S. H. prosperas tre bone. En la lasta leciono ĉeestis 75 kursanoj. Oni sendis al „Polskie Radjo“ peton disaŭdigi en Poznań la esperantajn prelegojn el Warszawa kaj Kraków. La 30-an de novembro okazis en la klubo muzika vespero. Dum la karnavalo intencas la „Asocio“ kaj la „Klubo“ kune organizi dancvesperon.

Wilno. Jam pli ol tri jarojn ekzistas ĉe la loka juda popolernejo „Ŝul-Kult“ Esp.-grupo. La studon de Esp. ni komencis en la lernejo. Ni fondis ĉe ĝi Esp. grupon, kiu nun gvidas intensan laboron sub la konstanta sindonema gvidado de S-ro Dro Gurviĉ. Nia celo ne estas nur eklerni Esp-on, sed profunde studi ĝiajn historion, literaturon kaj konatiĝi kun ĝiaj pioniroj. Tial nia laboro ne estas elĉerpebla. Nunmomente funkcias tri grupoj, nome: supera kurso sub la gvidado de s-ro Dro Gurviĉ kaj du aliaj, meza kaj komenca sub la gvidado de nia juna S-ano Ŝuster. Ni havigis al ni sufiĉe grandan bibliotekon (ĉ. 800 vol.), kiu kreskas ĉiutage. Ni regule abonas „Polan Esperantiston“, „Esperanto dla wszystkich“ „Junan Esp-iston“ k. a. De tempo al tempo ni aperigas artikolojn pri Esp. en la lokaj gazetoj. La 9-an de novembro vizitis nian grupon Estona s-ano Genadi Kriĉman, kiu

rakontis al ni pri sia piedira interesplena vojaĝo tra la mondo. La 14-an de decembro ni havis ĝeneralan kunvenon dediĉitan al la naskiĝtago de nia neforgesebla Majstro.

RADIO.

Radiostacio Warszawa, Kraków k. a. relajsoj disaŭdigas esper. prelegojn ĉiun 2-an kaj 4-an merkredon de la monato je la 22 h. Esprimu dankon al la direkcio!

Aŭskultu la radio-prelegojn de Wien je 22'05 h. la 3, 10, 17, 24, 31 de januaro kaj 7, 14 de februaro. Skribu multnombre al „Internacia Esper.-Muzeo“ Wien I. Neue Burg aŭ al la Radio-stacio „Ravag“ mem.

DE LA REDAKCIO.

Ni petas ĉiujn sekretariojn de Esp. asocioj en Polujo sendadi al ni raportojn pri agado de la grupoj. La raportoj estu verkataj tre koncize kaj nur en Esperanto, por ke ni ne estu devigataj mallongigi ilin kaj traduki. Bonvolu skribi tre legeble.

RESPONDOJ DE LA REDAKCIO Ing. Chmieliński. En la nuna numero troviĝas solvo de la enigmo nro 2. Nun vi povas ekvidi, ke neniu klarigo estis ebla.

Leon Sak 1) Solvo de la enigmo nro 3 estas malĝusta, 2) nian konkurson povas partopreni ĉiu, 3) ni volonte presigos viajn enigmojn por venonta konkurso, kondiĉe, ke ili estos bonaj.

Ni atentigas, ke solvojn oni povas sendi sur poŝtkarto, surgluinte la kuponon.

ATENTU!

Abonantoj de „Pola Esperantisto“ povas aboni la estonan „Informoj de Esperanto-Asocio de Estonio“ aŭ la tivan „Ondo de Daŭgava“ jare por zł. 2.20. Nombro limita. Konto PKO. 406.660.

GRAVA!

La Redakcio de la „Adreslibro de Pollandaj Esperantistoj“: Jan Zawada, konto PKO. 20845 ŝanĝis sian loĝejon de la strato Zaciszna 2 je: ul. Nowogrodzka 19, m. 25. Warszawa kaj petas ĉiujn posedantojn de la „Adreslibro“ sendi je tiu nova adreso la adresojn de novaj esperantistoj, (nur vere konantaj la lingvon), kiuj ne troviĝas en la „Adreslibro“ kaj — sur aparta folio — ĉiujn al ili konatajn adresŝanĝojn kaj korektigojn de tiuj, kiuj troviĝas en la libro, por bone antaŭprepari la novan eldonon.

Societo de Esperantistoj-Socialistoj en Pollando, komencante agadon, alvokas ĉiujn Socialistojn al registriĝo perletere aŭ persona ĉe advokato J. Litauer, Warszawa, str. Marszałkowska 81. m. 33, mardoj 7—8 h. vespere. Enskribkotiĝo (mone aŭ en poŝtmarkoj) 0.50 zł.

Aliĝu senprokraste

al la preparata 11-a eld. de **BES-ADRESARO**

de esperantistoj el ĉiuj landoj la bone konata jarlibro kun adresoj el pli ol 40 landoj, kun portretoj, profesioj kaj inklinoj de aliĝintoj en alfabetaj registro, tiel ke ĉiu povas tuj trovi la deziratan adreson! — Aliĝa kotiĝo (kun adresaro) 1.— Fsv = 1.75 p. zł. = 1 ŝ. 3 p. br. = 0.33 dol. = 4 resp. kup., publikigo de portreto 0.50 Fsv. — Detalan, ilustritan, 14-paĝan prospekton al ĉiu senpage sendas la eldonanto: **BES (Boh.E-Servo), Poŝtejn, Ĉeĥosl. Eŭropo.** Reprez. por Polujo: J. Zawada, Warszawa XII, ul. Zaciszna 2.

ĈU VI

**FINPAGIS LA ABONON POR J. 1933?
REABONU POR J. 1934!**

PRENUMERATA: rocznie zł. 8.—, półrocznie zł. 4.— Dla Towarzystw i grup esper. (przy przesyłce najmniej 5 egz. pod jednym adresem) prenumerata roczna zł. 6.— Zagranicą: 5 fr. szw. Numer pojedynczy zł. 0.70. podwójny zł. 1.40.

OGŁOSZENIA: 1/2 strony zł. 30.— 1/4 strony zł. 15.— 1/8 strony zł. 10.— Korespondencja: małe ogłosz. z 10 słów (prócz adresu) zł. 1.—

REDAKCIO KAJ ADMINISTRACIO: KRAKOW, LUBICZ 34.

ABONO: jare zł. 8.—, duonjare zł. 4.—. Por societoj kaj grupoj esperantistaj (ĉe sendo de minimume 5 ekz. al unu adreso) jarabono zł. 6.— Eksterlande 5 sv. fr. Aparta numero zł. 0.70. duobla zł. 1.40.

ANONCOJ: 1/2 paĝo zł. 30.— 1/4 paĝo zł. 15.— 1/8 paĝo zł. 10.— Korespondado: anonceto de 10 vortoj (krom adreso) zł. 1.—

KONTO P. K. O. NR. 406.660

**K U P O N O N-RO 3
POR
II ENIGMOKONKURSO.**